

Katholieke Vereniging voor Oecumene

DIDASKALÍON ~ OOSTERS CHRISTENDOM EN WESTERSE CULTUUR, Kasteel Hernen

**MYSTAGŌGÍA, INWIJDING IN HET OOSTERS CHRISTENDOM
Voorjaar 2012
Vijf leessesies (programma)**

DIDASKALÍON ~ OOSTERS CHRISTENDOM EN WESTERSE CULTUUR is een samenwerking tussen de A.A. Brediusstichting te Hernen en de Katholieke Vereniging voor Oecumene. De interesse in dit Didaskalíon (Grieks voor 'leerhuis') gaat uit naar waar cultuur en spiritualiteit, maar ook traditie en hedendaagse wereld elkaar snijden. 'Inwijding' slaat in het oosters christendom op de eredienst, maar ook op geestelijk leven in bredere zin. Teksten van oude spirituele auteurs (Johannes van Damascus, Evagrius, Johannes van Apamea e.a.) en van hedendaagse (Anselm Grün, Matta el-Miskien etc.) worden gezamenlijk gelezen en besproken.

De eerste twee sessies zullen plaatsvinden op één hele studiedag op vrijdag 10 februari van 11 uur tot 16.15 uur. Er wordt een lunch aangeboden.

De overige drie sessies zijn steeds middagbijeenkomsten van 13.45 uur tot 16.15 uur.

Eerste bijeenkomst: Vrijdag 10 februari hele dag (lunch aangeboden) ~ van 11 u tot 16.15 u

Overige data: Middagbijeenkomsten op vrijdagen 16 maart, 20 april, 11 mei 2012 ~ van 13.45 u tot 16.15 u.

Plaats: A.A. Brediusstichting, Kasteel Hernen, Dorpstraat 40, 6616 AH, Hernen (bij Wijchen, Gelderland).

Leiding: Leo van Leijssen, theoloog en medewerker Oosterse Kerken van de Katholieke Vereniging voor Oecumene (Utrecht).

Kosten: € 75 (incl. reader). Bij aanmelding ontvangt men een bevestiging, informatie over de betaalwijze van de kosten alsmede per e-mail/post een ter voorbereiding te lezen tekst.

Opgeven: A. A. Brediusstichting te Hernen, (0487) 531387 of brediusstichting@hetnet.nl (liefst vóór maandag 6 februari 2012)

- Vervoer:** Kasteel Hernen is goed per auto te bereiken (routebeschrijving: www.brediusstichting.nl).
- Vrijdag 10 februari ~ 's Morgens kan men ook door de Brediusstichting worden afgehaald vanaf NS Station Wijchen, 10.35 uur (kleine witte Renault), graag tevoren even aanmelden: (0487 531387), 's avonds terug per openbaar vervoer. Plaatselijk openbaar vervoer naar Kasteel Hernen (ongeveer een kwartier): reguliere buurtbus van Novio. Vertrek van NS Station Wijchen, 10.04 uur (bus 163 richting Batenburg); terugkeer vanuit Hernen, 16.40 uur (bus 163 richting Wijchen).
 - Overige data (middagbijeekkomsten) ~ Openbaar vervoer: Vertrek van NS Station Wijchen, 13.04 uur (Novio buurtbus 163 richting Batenburg); terugkeer vanuit Hernen, 16.40 uur (bus 163 richting Wijchen).

VOLLEDIG PROGRAMMA

I. Vrijdagochtend 10 februari 2012 ~ VERLICHTING De Byzantijnse liturgie van Jezus' Doop in de Jordaan

Het doopsel heet 'verlichting' in het christelijke Oosten. Dienovereenkomstig heet het feest van Jezus' doop ook wel het 'Feest der Lichten'. Vanuit het bijbelverhaal over Jezus' Doop in de Jordaan (Mt 3: 13-17) en enkele oude dichterlijke teksten uit de Byzantijnse liturgie wordt gekeken wat deze 'verlichting' kan betekenen. Maar we beginnen te kijken naar de beroemde middeleeuwse icoon uit Kaftoun (Libanon) van Jezus' Doop.

- **Anoniem icoonschilder** (13^e e.), Jezus' Doop in de Jordaan aan de hand van de beroemde middeleeuwse Epifanie-icoon uit Kaftoun, Libanon.
- (Pseudo-) **Sophronius van Jeruzalem** (7e e., Griekstalig auteur), *Liturgisch Maandboek (menaion) van januari*, 'Stichieren uit de Byzantijnse Koninklijke Uren van het Voorfeest van de Verschijning des Heren'.
- **Mansûr ibn Sarjûn** (Johannes van Damascus, 8e e., Griekstalig auteur), *Liturgisch Maandboek (menaion) van januari*, 'Tweede Canon van de Byzantijnse Ochtenddienst van de Verschijning des Heren' (6 januari).
- **Maarten Luther**, *Zondvloedgedbed* (protestantse traditie)

II. Vrijdagnamiddag 10 februari 2012 ~ CONTEMPLATIE Gebed en heelwording

Evagrius van Pontus was een groot contemplatief, die over het beschouwend gebed veel heeft gereflecteerd en neergeschreven. De Duitse benedictijnermonnik Anselm Grün is ook in Nederland bekend om zijn verfrissende en inspirerende boeken, die in al hun eenvoud veel mensen aanspreken. Grün neemt ook de oude meester Evagrius in de arm en legt een link tussen hem en ons in de hedendaagse tijd.

- **Evagrius van Pontus** (Griekstalig auteur, Klein-Azië, 4e e.), *Uitspraken over het Gebed*.
- **Anselm Grün** (Duitstalig auteur, *1945), 'Contemplatie als weg naar herstel' uit: *De hemel begint bij jezelf. De wijsheid van de woestijnvaders voor mensen van vandaag*, 1998.

III. Vrijdagmiddag 16 maart 2012 ~ **TEGEN HET SPIRITUEEL FANATISME** **‘Alleen de liefde telt’**

In de hedendaagse tijd waar godsdienstig fanatisme vrijwel dagelijks de media haalt, is het goed te horen hoe een christelijke kluizenaar daar bijna 1600 jaar geleden over dacht. Sommige mensen menen al goed op koers te zitten bij hun weg naar God en veroorloven zich daarom ten opzichte van anderen het meest grove gebrek aan respect. Mis, zegt Johannes van Apamea, ze zijn er nog lang niet. Wat alleen telt is de liefde. En deze is geworteld in het geheim van God. De grote spirituele meester die Johannes van Apamea is, wil zijn leerlingen - en ieder die zijn woorden tot zich wil nemen - inwijden in dit geheim.

- **Johannes de Eenzaat** van Apamea (= Mōr Yuhanna Ihidōyō, Arameestalg christelijk auteur, Noord-west-Syrië, 5e e.), *Dialogo over de Ziel en de Passies* (tussen Johannes en een leerling, Eusebios) en *Gesprekken en Verhandelingen* (dialogen tussen Johannes en zijn leerlingen).

IV. Vrijdagmiddag 20 april 2012 ~ **DE WEG** **De drie etappen van geestelijk leven bij een monnik van de Kerk van het Oosten**

Het menselijke leven kan men zien als een weg. Een weg naar God. Daar zijn verschillende etappen te onderscheiden en – meer nog – grote geheimen te ontdekken. De Perzische magiërszoon Jozef, die christen werd en monnik, heeft er op een bevlogen wijze over geschreven. Meester Jozef staat in de grote mystieke beweging van oosterse christenen, die een enorme verbreding vond in het Irak en het noordelijke Arabisch Schiereiland van de 7^e-8^e eeuw. Wij volgen hem op enkele stukken van die weg, die hij schildert als een soort Exodusverhaal. Op een iets andere manier schetste enige eeuwen eerder Johannes Chrysostomus het Exodusverhaal als een spirituele inwijding.

- **Meester Jozef de Visionair** (= rabban Yausep Hazzâyâ, Arameestalg auteur, Noord-Irak, 8^e e.), *Brief over de Drie Treden* (= over de drie niveaus van het geestelijk leven, fragmenten).
- **Johannes Chrysostomus** (Griekstalg auteur 4^e e., West-Syrië), Exodus als inwijding (uit: Brief uit ballingschap)

V. Vrijdagmiddag 11 mei 2012 ~ **GOD KENNEN**

Matta el-Miskien was een twintigste-eeuwse geestelijk auteur uit de Koptisch-orthodoxe Kerk, die originele dingen schreef over mystiek en spiritualiteit. In de moderne tekst die wij van hem zullen lezen, gaat hij te rade bij de vijfde-eeuwse kerkvader Cyrillus de Grote.

- **Matta el-Miskien** (1916-2006, Arabischtalig auteur, Egypte), ‘Het zien van God’ (uit: *Het Orthodoxe gebedsleven* [Arabisch], met name bij:
- **Cyrillus van Alexandrië** (Grieks kerkvader uit Egypte, 5^e e.), fragmenten uit diens oeuvre.